

Злісний карантинний бур'ян – амброзія полинолиста

Навесні з'являються сходи однорічної трав'янистої рослини на перший погляд дуже привабливої, ажурної, але вкрай небезпечної, яка завдає немало клопоту аграріям, городникам та пересічним громадянам — амброзії полинолистій.

В чому ж небезпека та шкодочинність цієї рослини?

Амброзія полинолиста конкурує з культурними рослинами за світло, вологу, поживні речовини, чим саме знижує врожайність сільськогосподарських культур. Вона здатна витіснити собою всі рослини, аж до повної загибелі основної висіяної культури. Висушує та виснажує ґрунт. Для створення могутньої надземної маси та кореневої системи вона споживає приблизно 24-33 кг азоту, 5-8 кг фосфору, 32 кг калію, 950 т води для утворення 1 т сухої речовини.

Засмічення сільськогосподарської продукції її насінням погіршує якість урожаю, вимагає додаткових витрат на його очищення і сушку. Потужна вегетативна маса і глибока коренева система зменшує продуктивність сільськогосподарської техніки.

Присутність цієї рослини на пасовищах та сінокосах знижує їх цінність. При поїданні дійними тваринами квітучої рослини молоко набуває різкого неприємного смаку і запаху.

Квітуча рослина виділяє величезну кількість пилку, небезпечного для здоров'я людини! Пилки амброзії дуже легко проникає в організм при диханні, через слизові оболонки очей, носа. Тим самим викликаючи гострі алергічні захворювання, у вигляді запалення слизових оболонок очей і верхніх дихальних шляхів, слезотечі, чхання, погіршенні зору, підвищенні температури, риніту, кон'юнктивіту, бронхіальної астми, набряку легенів. Лікування алергії, спричиненої пилом амброзії, тривале й важке.

Забур'янює амброзія практично усі сільськогосподарські культури та угіддя: просапні та зернові культури, городи, сади, луки і пасовища, лісові смуги, необроблювані землі переважно з порушеним людиною природним травнистим покривом, узбіччя залізничних, шосейних та ґрунтових шляхів, пустирі, сміттєзвалища, вулиці та подвір'я населених пунктів.

Розмножується рослина тільки насінням, яке утворюється в дуже великій кількості: одна рослина продукує 50-300 насінин. Насіння розповсюджується за допомогою природних факторів та завдяки господарській діяльності людини, розноситься вітром, водними потоками (насіння дуже добре “плаває”); тваринами, птахами; з гнієм та іншими органічними добривами; за допомогою транспортних засобів.

Поява сходів амброзії відбувається за оптимальної температури ґрунту +20-22°C, за сприятливих умов вологості сходи можуть з'являтися впродовж всього літа.

Цвітіння припадає частіше на липень і триває аж до жовтня. Плодоношення в серпні-листопаді. Тривалість вегетаційного періоду складає 150-170 днів, вегетує рослина до настання перших заморозків.

Амброзія полинолиста рослина надзвичайно життестійка: находячись в ґрунті насіння зберігає життєздатність від 5 до 14 років, переносить (до двох тижнів) затоплення. При скошуванні рослини у фазі молочно-воскової стиглості насіння досягає, не втрачає схожість. Рослина здатна до регенерації та відростання після скошування. Частини зрізаних і присипаних під час культивування або оранки рослин утворюють додаткове коріння і дуже добре приживаються.

Зважаючи на велику шкідливість амброзії полинолистій і для недопущення її розповсюдження в боротьбі з бур'яном використовують карантинні, агротехнічні, механічні, хімічні заходи.

Основні карантинні заходи складаються із заборони завезення засміченої підкарантинної продукції у вільні від бур'яну райони. При виявленні бур'яну вантаж підлягає поверненню відправникові. При неможливості очищення продукція заражена амброзією підлягає знищенню.

Забороняється висівати засмічене амброзією насіння сільськогосподарських культур, зберігати насіння або товарне зерно культури засмічене насінням амброзії спільно з незасміченими партіями, вивозити засмічені солому, сіно, полову де були виявлені вогнища амброзії, використовувати на корм тваринам зерновідходи, які містять насіння амброзії, без запарювання, або розмелення до часток не більше 1 мм.;

використовувати транспортні засоби, інвентар, мішкотару з під засміченого зерна без їх очищення;

Для своєчасного виявлення вогнищ бур'яну державні фітосанітарні інспектори проводять планові обстеження земельних угідь. Здійснюють державний контроль з карантину рослин за проведенням локалізації та ліквідації карантинного організму юридичними та фізичними особами.

Амброзія полинолиста світлолюбивий та теплолюбивий вид, тому ці властивості рослини потрібно враховувати при агротехнічних заходах боротьби з нею. Це дотримання сівозміни, оптимальні строки сівби, система передпосівної та основної обробки ґрунту, догляд за посівами. Засівання вогнищ бур'яну багаторічними травами, які пригнічують ріст і розвиток амброзії. На землях, дуже засмічених нею, найкращим заходом очищення ґрунту від запасів насіння є використання чистого пару.

В містах, населених пунктах, господарчих дворах підприємств, сільгоспвиробників де неможливо застосувати хімічний метод боротьби амброзію знищують шляхом вириванням з корінням, або скошуванням нижче кореневої шийки — безпосередньо перед початком цвітіння, коли суцвіття вже утворилися, але ще не розкрилися. Скошені рослини підлягають спалюванню.

Хімічний метод боротьби полягає в використанні гербіцидів які внесені до “Переліку пестицидів та агрохімікатів дозволених до використання в Україні”. Гербіциди слід застосовувати у період, коли рослини амброзії знаходяться в фазі двох-чотирьох справжніх листків. Пізніше дія хімічних препаратів істотно знижується.

Слід пам'ятати, що амброзія не здатна проникати на ділянки земель з непорушеним природним травнистим покривом. Штучні ж порушення, такі як випалювання сухої трави, сприяють подальшому поширенню цього злісного бур'яну!

Головне завдання в боротьбі з амброзією – не допустити повного циклу вегетації цієї рослини, і перш за все виключити фенологічні етапи розвитку — цвітіння і утворення насіння.

Знищивши рослини до цвітіння і формування насіння, Ви збережете здоров'я своє і Ваших близьких, а також істотно зменшите ареал поширення цього шкочинного бур'яну!